

en, wanneer onze
uitspraak over de
sis en wat zij be-
n afhangen.
it de regering.

en we, dat om-
t te spoedig we-
g te worden ge-
t-crisis en van de
r ook zal men er
even of het deel
d werkelijk nood-

als onze kwalite-
weten: we zijn er
e Kabinet te zien.

positie-partijen te
waad kunnen.
ijbelang en lands-

nationaal belang

HEPP.

ST.

gegaafd man als
tor mag worden
jaren van zijn
reinen der God-
unde in een aan-
grijs steeds door
en deze geschrift-
ie altijd van den
den Auteur ge-
niet het min-
lijk-gestempeld
nde bekendheid
ft, heeft wel op
en van Dr. Wie-
ren waardeeren.
hij daarbij den
ntmoet en in de
riëntoerden theo-

chter m.i. geen.
n Dr. Wielenga's
zoozeer de ver-
en belangstelling
e Bijbel als
dezer dagen in
en vorm hij den
erscheen. Want
philosophisch-
ding van al dome-
nische, dat de
elenga's schrijft-
riften kwam dat
it het 'tstempel
len Auteur, hier
verp, en dus is
oonijke, 'tmeest
r, zooals we die
geschriften, ken-
ielenga's levens-
werp volkomen
zeggan, elkaar
niting te komen
stef als dese
l te kunnen ont-
aterie, veelzijdig
alles religieus-
elenga om haar
hij altijd in den
of meer duidelijk
n wat hij schreef
van 'n lezingen
het volste recht
dek het boek is

llen behandelen
dankbare erken-
angrijken arbeid
gen, een arbeid
s als uit aesthe-
plaats voor het
itgave zich we-
n aanzien want
iet kan worden
ere rechtvaardig
Daarom meenen
te mogen wijden
eene, inleidende
reced is) en een
nlijke stof. Liter-
l weergave zijn
in zijn rijke ver-
en.

dei doel", aldus
Vooraf". — In
te leveren tot de

zuivere en innige kennis van de Heilige Schrift. De Bijbel is een tempel met verschillende poorten. Ik wil U binnenleiden door „de deur des tempels genaamd de Schoone". „In de tweede plaats heb ik mij ook ten doel gesteld de schoone waarheid in dienst van de ware schoonheid te stellen."

In dit begin-accord van de klanken-symphonie, die deze studie is, klinken al dadelijk de mar-quanten tonen van het boek op, en hooren we den theoloog-philosoof-literator. En de aansluiting bij vroegeren arbeid vinden we in de volgende regels, die tegelijk het onderwerp in z'n literaire omlijsting zetten: „Sommigen... willen de aanwezige kunst modelleeren naar het Christelijke beeld. Deze poging is tot mislukking veroordeeld. Hoezeer wij ook oprechte bewondering koesteren voor de moderne kunst, als gave van Gods algemeene genade, haar stijl bloeit op uit een ander beginsel en kan daarom de onze niet zijn. Onze roeping is, niet de bestaande kunst te huwen aan het christendom, maar in den weg van zich verdiepende en verbredende reformatie, zelf te komen tot het scheppen van een eigene Christelijke kunst. Deze herleving moet, gelijk immer, haar oorsprong nemen in de verjongde liefde tot de schoone waarheid, die ook de bron en het voorbeeld der ware schoonheid is." „Wij leenden van de modernen, meermalen tot schade van onzen Christelijken levensbloei. Wij moeten weer weten, dat zulks niet mag en ook niet behoort. De geschiedenis zelve is het bewijs, dat de Heilige Schrift, dat is de Heilige Geest in de Schrift, de inspiratie geeft tot het scheppen van een kunst, die den toets van vergelijking met de meest sublieme kunst der modernen doorstaat."

Wie goed leest, ziet inderdaad in deze woorden niet slechts de introductie voor dit boek, maar ook de verbinding met, of beter nog, de belangrijke uitbreiding van te voren verschenen boeken als „Moderne Letterkunde" en „Moderne Letterkunde en Christelijke Opvoeding". „De Bijbel als boek van Schoonheid" is de architraaf, die deze beide verbindend, den arbeid van Dr. Wielenga maakt tot een monument van christelijk-literaire studie.

Dan overgaande tot het Inleidend deel. „De Schoonheid en de Bijbel", wijst de Auteur allereerst op „de herleeft bewondering voor den Bijbel". Met de eerlijke poging „om den Bijbel opnieuw aan de cultuur dienstbaar te maken" beweegt zich de moderne belangstelling in de lijn van de groote denkers. En al is er in deze opwaking zooals die uit verschillende pogingen tot herstel blijkt, ook iets ontrustends, omdat hij velen niet het minste besef aanwezig is van den Bijbel als het Evangelie Gods, toch blijft het feit zelf onze aandacht waard. Tegenover deze, onjuiste, aanvaarding van de schoonheid van den Bijbel, stelt Dr. Wielenga dan de juiste diagnose, uitgaande van den Bijbel als het Woord van God en als zodanig openbaring van het wezen der schoonheid. In een beknopte, duidelijke samenvatting van het vele, dat daarover reeds geschreven werd, wordt daarbij dat wezen der schoonheid ontloerd, ook in zijn reflex in het schoonheidsbesef van den mensch.

Meer in 't bijzonder wijdt dan de schrijver zijn aandacht aan een beschouwing van de schoonheid in het licht der particuliere genade, welke „wezenlijke taak" mede is „de wereld-ontwikkeling weer aan te knopen, waar ze bij den zondeval afbrak en haar te leiden tot het schoonheidsdoel, waartoe zij bestemd was". Zoo komt hij vanzelf tot een behandelen van de „factoren, die de schoonheid des Bijbels bepalen".

Deze zijn allereerst de Goddelijke overvloed, waarvan de Bijbel getuigt, en dan het verband tusschen de Israëlitische volksziel en de ziel van den Bijbel. In een buitengewoon-mooi gestyleerd betoog, proeve van het stylistisch vermogen, dat Dr. Wielenga kenmerkt, toont hij aan, hoe Israëls volksziel is opgevoed en voorbereid tot het voortbrengen van den Bijbel, in haar aanraking met de cultuur-schoonheid van Egypte, in haar ondervinding van de schoonheid der woestijn, van het land Kanaän, van de natuur in haar overvloedige veel-ervaring en hoe ook Israëls geschiedenis, die de „miraculeuze bewijzen" deed ervaren van de verkiezing tot volk-van-God, ten dezen van groote betekenis is geweest.

Meer dan één fragment van dit gedeelte (b.v. Abraham, de mystieke schoonheidskenner, Israël en de schoonheid der woestijn) is in z'n teekening en kleur christelijk-literaire kunst van het zuiverste gehalte, proza-kunst in den vollen zin van het woord. Daardoor mede wordt de lectuur van deze oriënteerende bladzijden van het boek een genot; want getuigende van schoonheid en schoonheids-ontroering, brengen ze zelf schoonheid en schoonheidservaring, door de virtuositeit van hun taal. Het is wellicht de inspiratie geweest van wat Dr. Wielenga ging beschrijven „de schoonheid van het taal-instrument", die tot zoo meesterlijke uitbeelding hem opvoerde.

Na de behandeling van de taalschoonheid, die het Hebreeuwsch en het Nieuw-Testamentische Grieksch bevatten en door den Bijbel wordt weerspiegeld, besluit de Schrijver dit Inleidend gedeelte met een beschouwing van „de waardeering van de schoonheid des Bijbels."

Waar men soms uit „verklaarbare schuwheid",

die voortvloeit uit eerbied voor den Bijbel, huiverig zou zijn voor een opzettelijke studie van den Bijbel als boek van schoonheid, stipuleert de Schrijver duidelijk, dat hij allereerst de Heilige Schrift ziet als het „Boek der Waarheid". Maar, „wanneer wij van dit beginsel uitgaan, en het voortdurend vasthouden, is het geen gevaarlijke onderneming, maar veelmeer een stichtelijk en Godverheerlijkend werk, den Bijbel uit het oogpunt van schoonheid te beschouwen... „De schoonheid van den Bijbel zuiver waardeeren doet gij, als gij begint met haar op den achtergrond te zien en te verstaan, dat ze ter openbaring van het Evangelie bijkomstig is, maar daarna, wanneer gij in het Woord uw God hebt teruggevonden, diezelfde schoonheid als het hoogtepunt en de gloriekroon ziet, omdat ze u is de afstraling van Gods heerlijkheid en het middel tot Gods verheerlijking".

Is op deze wijze beantwoord de vraag of wij de schoonheid van den Bijbel mogen waardeeren, dan komt daarnaast op de vraag, in hoeverre wij den Bijbel als boek van schoonheid kunnen eeren. Daarop antwoordt Dr. Wielenga, dat „het erkennen, het eeren en het beoefenen der schoonheid niet alleen Godverheerlijkend, maar ook menschverheerlijkend" (is), dat wij dus voor een moeten staan, daarbij rekening houdend met de praktische bezwaren, die onvermijdelijk aan vertaling verbonden zijn, en het genieten altijd een genieten ten deele doen zijn.

Na deze breede introductie, die de aandacht vestigt op het vele, dat rondom het onderwerp ligt en dat gekend en erkend behoort te worden, zal men den Bijbel als boek van schoonheid kunnen zien, komt Dr. Wielenga dan tot de behandeling van zijn eigenlijke stof in het tweede deel van het boek.

Daarover dan nader in het volgende artikel.

C. T.

PERS-SCHOUW.

De inquisitoriale classis.

Men vraagt mij, plaats te willen inruimen voor onderstaand artikel; de vraag komt op uit den kring der lezers. Het is van den Heer Frederik Kuiper, te Hilversum, die de aldaar verschijnende Geref. Kerkbode grootendeels redigeert. Hij schrijft over de Acta van de Particuliere Synode van Noord-Holland, welke over de kwestie-Geelkerken te oordeelen had. En in verband daarmee over de classis Amsterdam, die voor alle gansch verzekerde zegelingen van de „liberale pers" als de samen-scholing van inquisitors te boek staat. O.m. zegt de heer Kuiper (om der wille van den onder ons zeer bekenden naam voegt de opmerking, dat hij een broeder is van den Haarlemschen predikant):

Ook deze Acta dragen, gelijk al dergelijke stukken het stempel van het koude officieele. Het heeft inderdaad wat voor, dat notulen en d.g. kort zijn en zakelijk. Toch zou o.i. hier meer dan ooit het milieue en de stemmings-atmosfeer, waarin de zaak-Geelkerken ter Classis en op de Synode werd behandeld het juiste licht op de zaak doen schijnen. Men vergeet daarbij niet, dat de zittingen, inzonderheid van de Classis, meermalen werden onderbroken door pauzen, waarin Commissies zich moesten beraden, pauzen, die meer dan eens urenlang duurden. En het is maar zelden geweest, dat, enkele Amsterdamsche afgevaardigden uitgezonderd, de leden der Classis zich verzuimden. Er was alle gelegenheid in die tusschenpoozen voor de afgevaardigden, dominees en ouderlingen, om in particulier onderhoud elkaars meening over de kwestie te hooren. Ik zal, alhoewel, bijna alle zittingen bijgewoond hebbende, er natuurlijk niet aan denken om wat in particuliere gesprekken gezegd werd, openbaar te maken! Alleen kan dit wel gezegd worden, dat bij alle leden van Classis en Synode, eene ernstige stemming heerschte en een besef van het gewicht der zaak. Daartegen verzinken enkele particuliere uitlatingen, die den schijn geven van eene andere stemming, volkomen in het niet.

Er werd gevoeld, dat we voor een crisis staan of komen zullen. En al was de gedachte overwegend, om niet het materiële, ten opzichte waarvan men in waardeering kan verschillen, op te offeren aan het formeel, toch bleek telkens weer het ernstig streven om aan de positie van den beschuldigde geen schade te doen.

Trouwens, ieder, die weet welk een invloed de predikanten, ook al zijn ze iets minder in aantal, op de ouderlingen hebben, en hier bij eene onjuist-formeële behandeling de rechtspositie der predikanten in gevaar kwam, zal dit beseffen. Maar ook de ouderlingen (op wier oordeel, voor zooveel ze uit Zuid zijn, men zich ten opzichte van de proek-coupure gaarne beroept, maar over wie, als ze uit „de provincie" zijn, nog wel eens laiddunkend gesproken wordt) waren in groote meerderheid bevreesd om onbillijk te wezen.

Het artikel bevat nog meer, dat ik evenwel, om den schijn van partijdigheid te vermijden, weglaat.

Maar het is goed, dit te lezen van een ooggetuige. Hier gaat het niet over een bepaald persoon of kerke-raad, doch over een groep van menschen, over wie, naar mijn vaste overtuiging, geweldig gelasterd is, toen zij als inquisitors werden geworpen voor de lui-zenden, die te slappend zijn voor inquisitie, en daarom goedkoop schelden erop hebben. Die in het wezen der zaak geen haar beter zijn dan mijn kerkelijk zusje, dat op de cultuur of een luter zegeningen afgeeft, simpel en alleen, omdat ze te nigtmergeld is, om er aan mee te doen. Ze wordt flink op haar nummer gezet tegenwoordig; en ze heeft ook een vernaminkje verdiend. Maar ze heeft onder haar rechters veel familie, mijn

arme, toberige hoofdschuddend vrouwtje. Ook onder de rechters, die het hebben tegen de inquisiteurs...

Promotierecht voor Kampen.

Het studentencorps Frides Quaeris Intellectum aan de Theol. School te Kampen heeft een motie gepubliceerd, waarin wordt aangedrongen op toekenning van het promotierecht aan de Theologische School te Kampen. Wie bedenkt, dat over 5, 6 jaar de meesten van hen predikant zullen zijn en leden van classicale vergaderingen, zal, ook als hij de mogelijkheid in rekening brengt van verandering van opinie op later leeftijd, toch erkennen, dat deze uitlating iets kan beteekenen voor de toekomst der kerken, indien later de stemmen, die nu voor een motie keurig stemmen, tot „keurstemmen" zullen gepromoveerd zijn.

De persstemmen zijn niet eensluidend. Tegen het principe verklaarde zich bij mijn weten nog niemand in de laatste weken. Wel waren er voorstanders, die wezen op Delft, Rotterdam, Wageningen, waar ook gepromoveerd wordt.

Wij laten hier twee stemmen spreken. Eerst van „Friesch Kerkblad" (ds v. d. Meulen):

Ik vrees, dat de heeren studenten, natuurlijk met de beste bedoelingen, door het aannemen van deze motie en de publicering daarvan in de pers niet verstandig hebben gehandeld. Ik wil daarmee niet zeggen, dat de toekenning van het jus promovendi aan de Theol. school niet goed is. Dat laat ik heel-maal in het midden. Doch met het oog op de be-roering en de onrust in onze kerken zou het moge-lijk kunnen zijn, dat deze nog werd vermeerderd, dat nieuwe geschilpunten, waarover in vroeger dagen reeds meermalen gekibbel werd, nogmaals de gemoeieren in beweging brengen. Met betrek-king tot onze Theol. school kan met dank aan den Heere thans geconstateerd, dat zij in waarheid de school der kerken is geworden, die wij allen liefhebben en waarvoor we allen het goede zoeken. Haar bloei en wasdom is voor ons allen een oorzaak van groote blijdschap. Er zijn echter broederen, die in gemoede overtuigd zijn, dat het niet op den weg der kerken ligt, wetenschappelijke graden toe te kennen. Volgens deze broeders doen de kerken verstandiger, wanneer ze de beoefening der wetenschap open laten aan de Universiteiten en zich bepalen tot het onder-houden van een eigen opleiding tot het predik-ambt. Wat heeft het nu voor nut, hierover weer een gekibbel te beginnen? De vrienden van de Theol. school die haar liefhebben met verstand, moeten dankbaar zijn voor den zegen, waarmee de Heere haar kennelijk bewelddigt en om des lieven vrees wil niet weer oprakelen het oude geharrewar, dat in vroegere jaren vernomen werd.

Voor al in dezen tijd zou het funest van uitwer-king zijn. Bovendien, zoo zoetjes aan vermeerderd het getal dergenen, die een voorstel bekenning van het j. p. niet onvriendelijk gezind zijn, al willen ze niet meewerken om van deze zaak een hoofzaak te maken. Het komt mettertijd wel in orde. Die gelooven haasten niet.

Ik ga natuurlijk hier niet op de zaak zelf in, al heb ik een opinie. Alleen zou ik zeggen, dat de studenten, wat ze ook zouden voorstellen, zich niet behoeven te laten verslaan door den laatsten volzin. Want die heeft geen normatief gezag; doch wordt er eerder door veroordeeld. Wel staat hij in een evangelisch gezag, doch die zijn toch niet onfeilbaar. Maar in den bijbel is de zin „die gelooven haasten niet", nergens te vinden. Immers, de Statenvertaling is de Bijbel niet. En in Jes. 28 vertaalt de één: „die gelooft, vlucht niet", en de ander: „die gelooft wordt niet beschaamd".

Hier volgt, wat dr C. Bouma schreef in Geref. Kerkblad voor Overijssel en Drente:

Jarenlang heeft de kwestie van het doctoraat aan de Theologische School gerust. Maar nu hebben de studenten aan de School haar weer naar voren gebracht. Wat ook geen verwondering kan wekken. Nu het studentental zoo geklommen is, zullen er waarschijnlijk steeds meer komen, die pogen, den doctoralen titel te verwerven.

De eenige weg daartoe is, of aan een Rijks-Uni-versiteit of aan de Vrije Universiteit hun studien te gaan voortzetten. Het eerste is praktisch onmogelijk, daar de examens der Theol. School niet erkend worden en een candidaat dus al zijn examens over moet doen. Afgedacht dan nog van de vraag, of studeeren aan een Rijks-Universiteit gewenscht zou zijn, waar we zelf onze eigen Universiteit hebben.

En de Vrije Universiteit heeft den weg gemakke-lijk gemaakt, door het Kamper candidaatsexamen te erkennen. Vroeger moest men het candidaats-examen overdoen.

Toch heeft het overgaan naar de Vrije Universiteit zijn bezwaren. Een Kamper candidaat komt daar in een vreemde wereld door anderen leerzaam, andere professoren, andere handboeken, enz. Het meest wen-schelijk ware het promoveeren te Kampen zelf.

Er is niets dat hieraan in den weg staat. De positie der Theol. School is zoo gestabiliseerd, mee door het nieuwe gebouw en het groote aantal van haar studenten, dat de kwestie van eenheid van opleiding vermoedelijk wel voor onafzienbaren tijd van de baan zal zijn.

Op dit werk behoort nog de kroon door de toe-kenning van het promotierecht.

Ik weet echter niet, of de door het Kamper Studentencorps gepubliceerde motie wel zal leiden tot het gewenschte doel.

Het is niet onmogelijk, dat de Generale Synode deze motie voor kennisgeving aanneemt, omdat haar niet een bepaalde vraag op kerkelijke wijze wordt gedaan.

Me dunkt, dat de Studenten beter hadden gedaan, aan de Curatoren te verzoeken, bij de Generale Synode een voorstel tot toekenning van het pro-motierecht te doen. Dan kwam er een bepaald voor-stel ter tafel op de Synode.

Misschien, dat de Curatoren er een voorstel van maken. Of dat eenige kerk het voorstel ter Classicale vergadering indient.